

ZAANSTAD 2014-2018

**SOCIAAL,
GROEN
&
TOEKOMSTGERICHT**

(Startdocument: SP, ROSA en GroenLinks)

Preambule

De wereldwijde financiële en economische crisis heeft Zaanstad in de afgelopen jaren niet onberoerd gelaten. De werkloosheid is steeds verder opgelopen en aan die stijging komt volgens arbeidsmarktanalisten voorlopig nog geen einde. Het is de verwachting dat het aantal uitkeringsgerechtigden in de komende jaren zal toenemen.

Ook de armoede is de afgelopen jaren toegenomen. Niet alleen in Zaanstad, maar in heel Nederland. Verontrustend is daarbij dat er steeds meer werkende armen komen (ZZP'ers). Voor het college is armoedebestrijding daarom ook een belangrijke taak in de komende vier jaar. Kinderen mogen niet in armoede opgroeien.

In de komende collegeperiode krijgt de gemeente te maken ingrijpende nationale beleidsveranderingen op het gebied van zorg, werk en inkomen. Het zijn waarschijnlijk de grootste veranderingen die Nederland in decennia heeft meegemaakt. De nieuwe opgaven zullen een grote stempel drukken op de komende collegeperiode. Niet alleen komen er veel nieuwe taken op de gemeente vanwege de drie decentralisaties (van de jeugdzorg, delen van de AWBZ en de nieuwe participatiewet); de overheveling van deze taken gaat ook nog eens gepaard met forse bezuinigingen (die op het moment van schrijven nog niet geheel bekend zijn). De gemeente moet, kortom, meer doen met minder geld.

Op termijn kan de nieuwe, decentrale manier van werken besparingen opleveren, maar daarvoor moet er eerst nog veel werk worden verzet. De verwachting is dat er voor een 'zachte landing' van de drie decentralisaties, op zodanige wijze dat er niemand buiten de boot valt, veel extra geld nodig zijn. Het is daarom van groot belang dat er voor de bestaande en nieuwe taken inzake zorg, werk en inkomen zoveel mogelijk financiële middelen beschikbaar zullen blijven. Hiertoe wordt het budget voor het sociale domein dat Den Haag beschikbaar stelt in ieder geval geormerkt. Mogelijke overschotten (die niet worden verwacht) gaan naar de sociale reserve, die kan worden ingezet voor nieuw beleid. Deze keuze betekent ook dat er in geval van nood elders in de begroting extra geld voor het sociale domein moet worden gevonden. Hierbij wordt allereerst gekeken naar de algemene reserve en naar het investeringsfonds. Investerings in infrastructuur kunnen even wachten, de noden van mensen niet.

In het kader van de bovengenoemde opgaven zal het Haagse beleid actief en kritisch worden gevolgd en waar mogelijk zal, samen met andere gemeenten en via de VNG, worden geprobeerd dit beleid positief te beïnvloeden. Hier zal de raad actief bij betrokken worden.

Het is niet de bedoeling om een dichtgetimmerd akkoord te sluiten. Het is veel belangrijker dat de deelnemende partijen het op een aantal uitgangspunten met elkaar eens zijn, dan dat zij elkaar in de houdgreep nemen met een reeks vaste afspraken. Op die manier zal er in de komende collegeperiode voor de gehele raad meer ruimte zijn om invloed te hebben. De coalitiepartijen zullen de afspraken die in het akkoord zijn gemaakt steunen, maar een aantal onderwerpen wordt 'vrij' gelaten. Met betrekking tot deze onderwerpen spannen de coalitiepartijen zich in om tot overeenstemming te komen.

Onderzoek en evaluatie moeten de komende jaren in het hele sociale domein een belangrijke rol spelen. Klanttevredenheid moet hierin centraal staan. Het college zal de raad hier nauw bij betrekken en hier de regie goed in handen houden (er worden niet zomaar dure bureaus ingehuurd).

In dit startdocument doen SP, ROSA en GroenLinks een aanzet om te komen tot de vorming van een coalitie en geven zij aan wat voor hun de belangrijkste voorwaarden zijn om aan een college deel te nemen. Met nadruk willen de drie partijen erop wijzen dat het een startdocument betreft; dat over de diverse punten kan én moet worden onderhandeld met andere partijen; dat de bereidheid hiertoe door ons onderschreven wordt en dat de lijst niet volledig is. Met andere woorden: dit document is het begin.

Aan de hand van de diverse programmavelden, zoals ze ook staan vermeld in de begroting en jaarrekening van de gemeente Zaanstad, worden de standpunten belicht.

Programmaveld 1: Economie

In Zaanstad is wonen en werken van oudsher nadrukkelijk met elkaar verbonden, en dat willen wij graag zo houden. Zaanstad heeft vele mogelijkheden om van forensenstad een stad te worden waar mensen aantrekkelijk kunnen wonen en werken. Dat scheelt behoorlijk wat onnodig forensenverkeer.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- De gemeente verhoogt haar inspanningen voor de acquisitie en begeleiding van bedrijven en investeerders. Waarbij extra aandacht wordt besteed aan duurzame bedrijven en/of bedrijven die veel werkgelegenheid bieden.
- Het MKB krijgt meer kansen, ook bij aanbestedingen door de gemeente.
- Transformatie van winkel- en kantoorpanden in woningbouw wordt vereenvoudigd.
- Zaanstad heeft twee grootschalige detailhandellocaties, Inverdan en een klein gedeelte van Zuiderhout. Wij willen voorlopig geen uitbreiding van grootschalige detailhandel.
- Er komt aandacht voor 'branding' van winkelgebieden (onder andere in het noorden van de stad). Dit kan de aantrekkelijkheid van de verschillende winkelgebieden verhogen.
- Bij het aantrekken van bedrijvigheid staat duurzaamheid van de bedrijven voorop. Het streven is om van Hoogtij een duurzaam bedrijventerrein te maken.
- Toerisme wordt verder gestimuleerd.
- In oude fabriekspanden langs De Zaan is ruimte voor creatieve industrie.
- De zondagsopeningstelling van winkels wordt geëvalueerd.

Programmaveld 2: Werk, inkomen en integratie

Mensen zijn van nature sociale wezens. Ondanks de individualisering willen vrijwel alle mensen op de een of ander manier deelnemen aan de maatschappij en hoeven zij daartoe niet gedwongen te worden. Behoorlijk betaald werk is daartoe het middel bij uitstek. Het levert onder andere financiële onafhankelijkheid op, zelfrespect en contact met andere mensen. Als dit werk voor langere tijd wegvalt, komt de gemeente in beeld. Dan moeten mensen erop kunnen rekenen dat de overheid er is

voor inkomensondersteuning en voor ondersteuning bij het zoeken naar betaald werk. Ook wanneer er extra begeleiding of voorzieningen nodig zijn voor dat werk. Voor al diegenen die afstand tot de arbeidsmarkt hebben, moet er in de komende tijd een nieuwe visie op arbeid tot stand komen, ook voor hen die nu bij Baanstede werken. Dat is één van de opgaven waar de gemeente zich voor gesteld ziet.

Het college ziet het als haar verantwoordelijkheid om de armoede in de gemeente terug te dringen. Mensen mogen niet door de mazen van het sociale vangnet vallen. Iedereen heeft recht op een respectvolle bejegening. En kinderen horen niet in armoede op te groeien.

De komende vier jaar leggen wij de volgende accenten:

Werk

- Met mensen die een bijstandsuitkering aanvragen wordt een 'keukentafelgesprek' gevoerd, waarin alle mogelijkheden om weer aan het werk te komen op een rij worden gezet. Ook wordt bekeken wat de gemeente eraan kan bijdragen en welke mogelijkheden voor bij- of omscholing bestaan. Het verrichten van vrijwilligerswerk is een vast onderwerp van gesprek. In de verordening aangaande de tegenprestatie, wordt bijstandsgerechtigden maximale vrijheid geboden.
- De werkgeversbenadering wordt geëvalueerd. Er worden gekeken naar de kosten en de effectiviteit ervan, waarbij de vraag centraal staat hoeveel (en wat voor soort) nieuwe banen deze aanpak oplevert. Extra aandacht is er voor mensen met de minste kansen op de arbeidsmarkt, zoals jongeren en 45-plussers.
- Met het voortgezet en beroepsonderwijs wordt intensief overleg gevoerd om ervoor te zorgen dat de opleidingen beter aansluiten op de arbeidsmarkt.
- De transitie van Baanstede is vastgelopen en de mensen die hiervan afhankelijk zijn verkeren in steeds grotere onzekerheid. Het transitieproces wordt volledig stil gelegd, dus ook de verzelfstandiging van onderdelen, totdat er een nieuw beleid is op arbeid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeenschappelijke regeling in de vorm van Baanstede wordt heroverwogen, en de gemeente onderzoekt in hoeverre er plaats is voor een nieuwe vorm van sociale werkvoorziening. Daarbij hoort een maximale inspanning van de gemeente om werk op dat gebied te laten uitvoeren.
- Uitkeringsfraude wordt opgespoord en bestraft, maar uitkeringsgerechtigden worden niet behandeld als potentiële

fraudeurs. Zij verdienen, net als andere burgers, een respectvolle bejegening. Voor onbewust gemaakte fouten geldt altijd de menselijke maat.

Inkomen

De armoede in Zaanstad neemt toe, ook onder werkenden, zoals ZZP'ers. Uit de laatste Nibud-gegevens blijkt dat een bijstandsuitkering vaak niet langer toereikend is om in de eerste levensbehoeften te voorzien. Armoede is onder andere een belangrijke oorzaak van eenzaamheid en staat participatie in de samenleving in de weg. Opgroeien in armoede kan kinderen voor de rest van hun leven op achterstand zetten. Het college wil de komende periode de armoede met alle beschikbare middelen bestrijden.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- We accepteren geen 'stille armoede'. Via de Armoedemonitor en het Nibud-onderzoek, worden de stand van zaken en de effectiviteit van het beleid nauwlettend in de gaten gehouden. Zolang de armoede niet afneemt mag er geen onderbesteding plaatsvinden van fondsen voor armoedebeleid.
- De wettelijke mogelijkheden voor armoedebeleid, die landelijk steeds meer worden vastgelegd en ingeperkt, worden in Zaanstad zo ruim mogelijk toegepast. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om nieuw sociaal beleid toe te passen.
- Onderzocht wordt hoe 'Meedoen in Zaanstad' ook kan worden ingericht voor volwassenen op of onder de armoedegrens van 110% van de bijstandsnorm.
- Bij schulddienstverlening wordt de nadruk gelegd op preventie, laagdrempeligheid en kwaliteit. De bestaande regeling wordt beoordeeld op kosten en effectiviteit, en ook worden de criteria onderzocht die worden gehanteerd voor het al dan niet toekennen van een traject. Speciale aandacht is er nodig om huisuitzettingen te voorkomen. Hiervoor zijn afspraken tussen corporaties en sociale wijkteams nodig.
- De wachttijd van vier weken bij een aanvraag van een bijstandsuitkering, die nu in Zaanstad geldt voor mensen boven de 27, wordt afgeschaft.

Jeugd en onderwijs

De komende vier jaar zetten we met nog meer energie in op het terugdringen van de jeugdwerkloosheid, en stimuleren we de samenwerking tussen scholen en bedrijven om te komen tot

perspectiefrijke schoolkeuzes en stageplaatsen. De decentralisatie van de jeugdzorg moet vanaf 2015 vorm hebben gekregen.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- De transitie van de jeugdzorg moet zorgvuldig worden uitgevoerd, zodat er geen kinderen tussen wal en schip belanden. Zo nodig wordt extra geld ingezet voor een 'zachte landing'.
- Scholen moeten gezond, veilig en schoon zijn. Landelijke bezuinigingen op nieuwbouw worden gevolgd, zolang bovenstaande voorwaarden niet in het geding zijn.

Maatschappelijke ondersteuning en welzijn

Het college heeft de zorgplicht voor de inwoners van Zaanstad hoog in het vaandel staan. Zorg voor veiligheid, een gezond leefmilieu, groen, huisvesting en erfgoed, maar ook voor welzijn. De overgang van een groot deel van de AWBZ naar de gemeenten is in de landelijke politiek nog niet uit onderhandeld, laat staan in wetten vastgelegd, maar dat er flink bezuinigd gaat worden staat vast. De komende jaren zal er zeker extra geld nodig zijn om deze transities (veranderingen) goed te laten verlopen, zodat niemand buiten de boot valt.

Onderzoek en evaluatie moeten de komende jaren in het hele sociale domein een belangrijke rol spelen. Klanttevredenheid moet centraal staan, waarbij ook de groep die niet wordt bereikt in beeld moet worden gebracht. Het college zal de raad hier nauw bij betrekken en hier de regie goed in handen houden.

Het compensatiebeginsel vervalt en de gemeenteraad zal een verordening vaststellen waarin wordt vastgelegd in welke gevallen mensen recht hebben op een tegemoetkoming voor een beperking. In de verordening willen wij het recht op een menswaardig bestaan waarborgen. Evenals de mogelijkheden om zoveel mogelijk een normaal leven te kunnen leiden én in de samenleving te kunnen participeren.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- We zijn kritisch op aanbestedingen in het sociale domein. Zij werken concurrentie in de hand in plaats van samenwerking, en ze beperken daardoor de mogelijkheid van de gemeente om snel in te grijpen als dat nodig is. De lopende aanbestedingstermijn wordt gebruikt om te onderzoeken op welke wijze de financiering van de maatschappelijke ondersteuning het best kan worden vormgegeven, waarbij efficiënt omgaan met gemeenschapsgeld hand in hand gaat met de kwaliteit van de zorg.

- De sociale wijkteams worden verder ontwikkeld, maar er blijven ook bovenwijkse expertisecentra nodig, bijvoorbeeld wanneer het gaat om huiselijk geweld, contactvrouwenwerk en mantelzorgondersteuning. Mantelzorgondersteuning moet op twee niveaus plaatsvinden. In de sociale wijkteams wordt er aandacht op maat gegeven voor de mantelzorgers, daarnaast is er een stedelijk centrum voor expertise-ontwikkeling en het regelen van bijvoorbeeld respijtzorg nodig. De toekenning van inkomensvoorzieningen en de handhaving op dit gebied, horen niet bij de sociale wijkteams thuis en moeten daar zelfs strikt van gescheiden worden.
- Online informatie en ondersteuning moet gecentraliseerd worden en niet per wijkteam worden ontwikkeld. Overigens moeten er bij de sociale wijkteams onderling ook mogelijkheden blijven tot direct contact.
- Om sociale netwerken te versterken en vrijwilligers in de wijk te ondersteunen, zijn er activerende professionals nodig in elk wijkteam, die kunnen beschikken over middelen om ruimten en activiteiten te faciliteren.
- Voor de dagbesteding van ouderen met dementie of mensen met beperkingen, moeten er nieuwe samenwerkingsverbanden en werkvormen komen die eraan bijdragen dat er mogelijkheden blijven bestaan voor alle mensen die daarop aangewezen zijn. Hierbij wordt ook aandacht geschonken aan arbeidsgerelateerde dagbesteding. Daar moeten ook accommodaties beschikbaar voor zijn. Zolang die er nog niet zijn blijven de wijksteunpunten open.
- In alle wijken zijn centrale ontmoetingsplekken noodzakelijk, waar ook verenigingen en clubs onderdak kunnen vinden. In sommige delen van de gemeente wel meer dan één. Zelfstandige en nog te verzelfstandigen buurthuizen die deze functie vervullen, kunnen financiële steun krijgen om hun exploitatie sluitend te krijgen, als zij anders moeten sluiten. Ook hier is maatwerk geboden.
- Huishoudelijke zorg blijft beschikbaar voor mensen die onder de armoedegrens belanden als zij die zorg zelf moeten betalen. Ook blijft de zorg beschikbaar voor mensen bij wie enkelvoudige huishoudelijke zorg als ingang dient voor persoonlijke zorg.
- Voor medewerkers in de huishoudelijke zorg die met ontslag worden bedreigd of al ontslagen zijn, wordt gekeken of zij kunnen werken bij een organisatie die de enkelvoudige zorg gaat regelen voor mensen met een hoger inkomen die de zorg zelf betalen. Hierdoor blijven betere arbeidsvoorwaarden in stand.

- De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen en het college is voor inkomensafhankelijke bijdragen. Daarbij moet goed gekeken worden naar mogelijke stapelingseffecten.
- Het college houdt aandacht (en financiële middelen) voor collectieve preventie (de 'nulde lijn') op probleemgebieden als alcohol en drugs, opvoedingsondersteuning, seksuele diversiteit discriminatie, overgewicht, eenzaamheid en pesten.
- De steun aan Vluchtelingenwerk blijft gehandhaafd.

Programmaveld 3: Wonen en ruimtelijke ontwikkeling

In Zaanstad is de variatie in woonomgevingen groot. Dat zorgt er mede voor dat de stad aantrekkelijk is om in te wonen. In Zaanstad zijn relatief veel goedkope huurwoningen. Dat willen wij graag zo houden. Wel is het belangrijk om de kwaliteit van deze woningen te verbeteren. In samenspraak met corporaties pakken wij dit op. Het bouwen van nieuwe woningen zal de komende vier jaar sterk gericht zijn op de vraag, met andere woorden: bouwen naar behoefte. Wij gaan ons inzetten om de wachtlijst voor starters terug te brengen. Wij streven ernaar meer levensloop bestendige woningen te bouwen. Bij de bouw van woningen geven wij de ontwikkelaar mee na te denken hoe de Zaanse identiteit kan worden vorm gegeven.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Bij nieuwbouwprojecten wordt altijd gekeken hoeveel procent sociale woningbouw maximaal kan worden gerealiseerd. Daarbij is een belangrijke leidraad dat de grondexploitatie positief is.
- Op korte termijn wordt gestart met het herschrijven van de Woonvisie. Deze is momenteel verouderd.
- In de oudere wijken heeft renovatie de voorkeur boven nieuwbouw, omdat op die manier het karakter van de buurt zoveel mogelijk behouden blijft.
- De komende vier jaar gaan wij keihard aan de slag om de wachtlijst voor starters en jongeren op de woningmarkt te verkleinen. Daarbij bedienen wij ons van onconventionele oplossingen.
- Wij houden nauwlettend de ontwikkelingen in de gaten bij buurgemeenten waarmee wij zijn verbonden door middel van Woningnet. Afhankelijk daarvan bepalen wij het percentage woningen dat wordt toegewezen aan eigen inwoners. Wij treden daarover in overleg met de Stadsregio.

- Transformatie van leegstaande kantoor- en fabriekspanden en verzorgingstehuizen naar woningen wordt voortvarend opgepikt. Deze transformatie wordt per project zichtbaar in verruiming van de bestemming, zoals wordt weergegeven in bestemmingsplannen.
- Wij gaan ons de komende vier jaar heroriënteren op hoe de BKZ nog beter ten dienste kan worden gesteld van mensen met een laag inkomen. Diverse variaties in het toepassen van erfpacht kunnen hierbij gebruikt worden.
- De lobby richting Den Haag, om aandacht te vragen voor de grenen palen problematiek, wordt onverminderd voortgezet. Het streven is erop gericht om mensen met funderingsproblemen een goedkope lening aan te bieden voor het herstel van de fundering.
- Experimenten om aan de vrije markt meer ruimtelijke ontwikkelingen over te laten, worden kritisch bekeken, en de gemeente behoudt de regie.
- Voor langdurig braakliggende terreinen worden tijdelijke functies gezocht in samenspraak met de buurt. Bewoners krijgen hierin een actieve rol.
- De ontwikkeling van schiereiland De Hemmes wordt voortvarend opgepikt, waarbij de leidraad is om er een klimaatneutrale Zaanse woon-/werkbuilt te creëren.
- In principe hanteren wij de huidige geluidsnormen die in Zaanstad heersen. Wanneer deze normen een sta-in-de-weg zijn voor nieuwe ontwikkelingen, wordt per geval bekeken of kan worden teruggevallen op de landelijke normen.
- Bij de ontwikkelingen van het project Zaan/IJ ligt de nadruk op de ontwikkeling van de Zaanoevers en Hembrugterrein.
- De verbraking van de polder Westzaan wordt de komende vier jaar gerealiseerd.
- Binnen de afdeling monumenten moet voldoende capaciteit zijn om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen en een goed toezicht te houden op onze monumenten.
- De komende vier jaar zal alles in het werk worden gesteld om in samenwerking met de corporaties Poelenburg om te vormen tot een aantrekkelijke woonwijk. Hiervoor wordt een nieuw, maar vooral realistisch plan geschreven.
- Over de verkoop van sociale huurwoningen moeten duidelijke afspraken gemaakt worden.

Programmaveld 4 - Bereikbaarheid en mobiliteit

Er is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de bereikbaarheid van Zaanstad (tweede Coentunnel, Zuidelijke Randweg, verbreding Den Uylbrug). De komende jaren is het belangrijk om te investeren in een verbetering van (de infrastructuur van) het Openbaar Vervoer, het vervoer over water en de mogelijkheden voor wandelaars en fietsers.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Het is waarschijnlijk dat de aansluiting van de A8 op de A9 nog wel enige jaren op zich laat wachten. In de tussentijd wordt bekeken of het gereserveerde geld als 'kasschuif' kan worden gebruikt voor andere projecten. Zoals in het verleden ook met gelden van het Duurzaamheidsfonds is gedaan.
- Er vindt eerst een kleine aanpassing plaats aan het Prins Bernhardplein om de doorstroming te bevorderen. Pas later in de tijd wordt het plein grondiger aangepakt.
- De Spoorse Doorsnijding (Spodo) blijft onze aandacht houden. Er wordt onderzocht of er in samenwerking met hogere overheden, NS en het bedrijfsleven een oplossing kan worden gecreëerd waar alle verkeersdeelnemers baat bij hebben.
- Er wordt een beter fietsbeleid ontwikkeld. Er moeten meer parkeergelegenheden komen (met name in het centrum van Zaandam) voor fietsen. Daarnaast worden er maatregelen getroffen om het fietsverkeer te stimuleren (het plaatsen van fietsvriendelijker stoplichten, het aanleggen van fietsstraten, enzovoort).
- Het autoparkeerbeleid is erop gericht het gebruik van de fysieke ruimte zo goed mogelijk te reguleren. De fysieke ruimte moet voor alle bewoners van Zaanstad aantrekkelijk zijn. Het moet een ruimte zijn waar kinderen veilig en fijn kunnen spelen, en waar ruimte is voor bomen en groenstroken.
- Het openbaar vervoer van en naar het ZMC wordt sterk gestimuleerd.
- Het vervoer over water (bijvoorbeeld naar Zaanstad Noord) wordt gestimuleerd.
- De vervolmaking van de overbouw van het spoor (station Zaandam) krijgt topprioriteit.

Programmaveld 5: Milieu

De ambitie om in 2020 een klimaatneutrale stad te zijn, blijft gehandhaafd. Diverse ontwikkelingen buiten Zaanstad (de problemen die zijn ontstaan door de gaswinning in Groningen, de afhankelijkheid van Russisch gas) maken nog eens duidelijk dat het belangrijk is om in te zetten op een meer zelfstandige energievoorziening. Het is daarbij belangrijk dat er stevig wordt samengewerkt door overheden, bewoners en bedrijven. Door intensief samen te werken wordt het draagvlak vergroot, en worden de prestaties verhoogd.

Een andere ambitie is erop gericht om van Zaanstad een schonere stad te maken. Recentelijk onderzoek heeft aangetoond dat fijnstof nog schadelijker is voor mensen dan altijd al werd gedacht. Mede om die reden is het belangrijk om werk te maken van een duurzamere en schonere leefomgeving.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- De ambitie blijft gericht op klimaatneutraliteit in 2020.
- Het Duurzaamheidsfonds blijft in stand. De gelden uit dit fonds worden ook ingezet (als cofinanciering) voor (innovatieve) projecten op het gebied van de duurzaamheid.
- Afval wordt beter gescheiden. Op dit moment is Zaanstad al aardig op weg, maar we kunnen nog een behoorlijke slag slaan.
- Chemische bestrijdingsmiddelen worden niet meer gebruikt in Zaanstad.
- Er wordt voldoende geld uitgetrokken voor het onderhoud van de ruimtelijke omgeving. De hoeveelheid zwerfafval wordt teruggedrongen. Hierbij kan (het vernieuwde) Baanstede een rol spelen.
- Zaanstad moet een Fairtradegemeente worden. Op dit moment bestaat er een werkgroep die daar voor ijvert, maar de gemeente is helaas nog niet fairtrade.
- Het warmtenetwerk wordt verder gestimuleerd. Het is ongelooflijk zinvol om gebruik te maken van restwarmte van de industrie. Het project rond het warmtenetwerk wordt voortgezet en zo mogelijk zelfs uitgebreid (bijvoorbeeld naar Tata Steel).
- De gemeente blijft lobbyen om het NZK-gebied te promoten als locatie voor windmolens. Uit de Stemwijzer blijkt dat circa 65% van de bewoners voorstander is van windmolens in dit gebied. We vinden het belangrijk dat bewoners en bedrijven kunnen meeprofiteren van het rendement van de molens.

Programmaveld 6: Grondzaken en gebiedsontwikkeling

Per gebied wordt gekeken waar behoefte aan is en of een gebied kansrijk is om tot ontwikkeling te worden gebracht. Om de vastgoedmarkt in beweging te krijgen, kan de gemeente zelf initiatiefnemer zijn. Er wordt pas begonnen met een ontwikkeling als er een positieve grondexploitatie te realiseren is óf als er een belangrijk maatschappelijk nut gediend wordt.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Het invullen van lege plekken in de stad heeft een hoge prioriteit.
- De ontwikkeling van het Hembrugterrein gaat onverminderd door.
- Als onderdeel van de dekking van het nieuwe gemeentehuis, wordt gezocht naar mogelijkheden om de locatie Bannehof te ontwikkelen.
- De spooroverbouw krijgt hoge prioriteit. Er komt hier een fiets- en wandelpad dat Inverdan en Westerwatering op een aantrekkelijke manier met elkaar verbindt. Verder komt er een Kiss- & Ride en – zo mogelijk – parkeerruimte voor fietsen. Er wordt verder gewerkt aan het Cultuurhuis waar diverse (culturele) instellingen hun intrek zullen nemen. Het wordt een plek waar culturele instellingen elkaar kunnen stimuleren en beïnvloeden. Er worden geen instellingen verplicht om hier naartoe te verhuizen. Een deel van het gebouw krijgt een flexibele indeling, zodat er ook ruimte blijft voor andere activiteiten (horeca, kleinschalige kantoor- en leisureruimte).
- Inverdan wordt vervolmaakt. Nadruk wordt door ons gelegd op het wonen boven winkels, de herwaardering van de synagoge, sturing op gevelaanzien van de winkels en handhaving van ongewenste ontwikkelingen.
- Hoogtij wordt een duurzaam bedrijventerrein, waar ruimte is voor windmolens.

Programmaveld 7: Sport en recreatie

Jong en oud moet kunnen sporten in Zaanstad. Aandacht voor breedtesport blijft daarom essentieel. De gemeente gaat verder op de ingeslagen weg om een Sportbedrijf op te richten. Op de langere termijn kan dit Sportbedrijf geld besparen, terwijl het ondertussen meer bewoners enthousiast maakt voor actieve sportbeoefening. Het is goed als de fusie van voetbalclubs wordt gestimuleerd. Op die manier kan er op een efficiëntere manier worden samengewerkt en kunnen verouderde accommodaties met relatief beperkte middelen worden opgeknapt. Het is

toe te juichen als het bedrijfsleven hier een actievere (financiële) rol in speelt.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Het belangrijkste uitgangspunt blijft dat sport bereikbaar is voor alle inwoners. De nadruk blijft liggen op breedtesport boven topsport.
- Fusies van amateurvoetbalclubs worden gestimuleerd.
- Er wordt een Sportbedrijf opgericht.
- Verouderde accommodaties worden opgeknapt.
- Het bedrijfsleven wordt aangesproken om een actieve (financiële) rol te (blijven) spelen in de sportwereld.

Programmaveld 8: Cultuur

Mede door de crisis (en de bezuinigingen vanuit verschillende hoeken) beleeft de culturele wereld zware jaren. Het is van het grootste belang om rust en vertrouwen terug te brengen voor deze sector. Dat betekent dat er geen nieuwe bezuinigingen worden doorgevoerd, en dat er zal worden gekeken of er extra geld bijgelegd kan worden. Een doelstelling is om de culturele basis op orde te krijgen en te houden. Cultuur moet, net als sport, voor elke inwoner van Zaanstad bereikbaar zijn. De overheid heeft de taak om in ieder geval ook jongeren/kinderen met cultuur in aanraking te brengen.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Er vinden geen verdere bezuinigen plaats in de culturele sector.
- Er blijven minimaal twee bibliotheekvestigingen bestaan. Daarnaast zullen de Biebbussen nog sterker worden ingezet. Ook wordt er onderzocht of de Bieb intensiever kan samenwerken met brede scholen, verzorgingshuizen, buurtwinkels, buurtcentra en soortgelijke instanties. Het streven is gericht op het bevorderen van leesvaardigheid en de leesbevordering.
- Er wordt nog eens extra gekeken naar de mogelijkheid om de Kleurrijk-bieb open te houden of er een goed alternatief voor in de plaats te stellen.
- Er komt meer subsidie voor amateurkunst.
- De gemeente zet zich in om de functie van een filmhuis te behouden, en de functie van een poppodium mogelijk te maken.

- Er is behoefte aan een 'podium voor cultuur' in Noord. Er wordt onderzocht of La Brèche of een andere locatie daarvoor geschikt gemaakt kan worden.

Programmaveld 9: Wijkgericht werken en beheer

Sinds 2002 heeft elke wijk in Zaanstad een eigen wijkmanager, die zich inzet voor de leefbaarheid van een wijk. Met de komst van de sociale wijkteams heeft hij/zij er een belangrijke ondersteuning bij. De afgelopen weken is duidelijk geworden dat er veel onrust is onder bewoners over het feit dat de overheid minder beheertaken uitvoert. Wij maken ons daar grote zorgen over en vinden het belangrijk dat het bomenbeleid en het groenonderhoud nog eens goed tegen het licht worden gehouden. Zaanstad is een groene stad en moet dat ook zeker blijven. Indien nodig, zal hier meer geld voor worden uitgetrokken.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Het bomenbeleid wordt weer aangescherpt. De herplantplicht (ook die voor zieke bomen) wordt in ere hersteld, en er worden geen struiken in plaats van bomen teruggeplant.
- Groenstroken worden niet opgeofferd ten faveure van parkeerplaatsen.
- Bewoners worden uitgenodigd om mee te helpen bij het groenonderhoud, maar wanneer dit niet naar tevredenheid lukt (zie bijvoorbeeld de ontwikkelingen bij Hofwijk), neemt de overheid maatregelen om het zelf te blijven doen. Eventueel met inzet van bijvoorbeeld (het vernieuwde) Baanstede.
- Er komt meer duidelijkheid over de rol en de locatie van de sociale wijkteams en de wijkmanager.
- In elke wijk is een buurtcentrum (of een vergelijkbare locatie) waarin buurtactiviteiten/bewonersinitiatieven kunnen plaatsvinden.

Programmaveld 10: Publieke dienstverlening

De bereikbaarheid van het gemeentehuis moet verbeterd worden voor mensen die slecht ter been zijn. Een alternatief is een beperkt steunpunt in Zaanstad-Noord. Verdere digitalisering van diensten is prima, mits er een alternatief geboden blijft worden voor mensen die nog niet digitaal actief zijn.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Verbeteren bereikbaarheid gemeentehuis voor minder validen en ouderen.
- Er komt (nogmaals) een adequaat onderzoek naar het mogelijk maken van een steunpunt in Zaanstad-Noord. Daarbij wordt ook gekeken of dit eventueel mogelijk is in samenwerking met een bank, buurtwinkel, buurtcentrum of een dergelijke instantie.
- Afschaffen leges voor woonurgentie.
- Afschaffen leges voor archeologisch onderzoek.

Programmaveld 11: Openbare orde en veiligheid

Ondanks het feit dat soms anders wordt vermoed, is Zaanstad een relatief veilige stad. Dat heeft onder andere te maken met de diverse wijken waar de sociale cohesie nog relatief groot is. Maar het kan nog beter door mensen meer met elkaar in contact te laten komen. Durf iets te zeggen van ongewenst gedrag.

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Verhoging van de sociale cohesie in de wijken door de organisatie van activiteiten die deze cohesie vergroten te stimuleren.
- Actieve rol van de wijkagent in plaats van meer camera's.
- Actieve rol van de gemeente om te komen tot legalisering van wietteelt.

Programmaveld 12: Bestuur en organisatie

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Inkoopbeleid: Daar waar mogelijk duurzaam en fairtrade. Zoveel mogelijk contracten met Zaanse bedrijven.
- Meer beginspraak. Actieve participatie van de burger.

Programmaveld 13: Financiën

In de komende vier jaar worden de volgende accenten gelegd:

- Alle financiële meevallers zullen in principe in de ARS worden geparkeerd.
- Er wordt naar mogelijkheden gezocht om de inkomsten van de gemeente te vergroten.

- Geld moet geormerkt worden voor het sociale domein. Minimaal het bedrag wat er voor het domein vanuit het rijk is, wordt besteed. Als er aanvulling nodig is moet dat gevonden worden. Het kan betekenen dat we op andere terreinen een stapje terug moeten doen, dan kijken we het eerste naar bijvoorbeeld de investeringen in het investeringsfonds, (sociale) reserve, infrastructurele projecten en bijvoorbeeld het aanpassen van de weerstandsratio.